صندوق بازنشستگی صدها همت دارایی دارد ولی یک درصدِ حقوق بازنشستگان را می‌دهد

معاون هماهنگی برنامه و بودجه سازمان برنامه و بودجه کشور گفت: در حالی که دارایی‌های صندوق بازنشستگی کشوری صدها هزار میلیارد تومان است، اما سهم صندوق از پرداخت حقوق بازنشستگان، کمتر از یک درصد است.

محمد قاسمی درباره حقوق بازنشستگان کشوری اظهار کرد: ایرانی که امروز در آن زندگی می کنیم محصول تلاش‌های بازنشستگان است اما وضعیت زندگی و سطح معیشت آنها مناسب نیست؛ البته دولت به فکر اصلاح این وضعیت است اما این کمک به روش‌هایی که تا به حال انجام می‌شده، به نظر می‌رسد کارآمد نبوده است. وی افزود: هزاران میلیارد تومان در صندوق بازنشستگی کشوری دارایی داریم اما اگر بگوییم این صندوق قرار است در سال ۱۴۰۶ یک درصد حقوق بازنشستگان کشوری (اعضای صندوق) را متقبل شود، تعجب می کنید؛ یعنی در عمل آورده این هزاران میلیارد تومان برای پرداخت حقوق بازنشستگان، تقریبا صفر است. موضوع این است که آیا می‌شود این مسأله را بهبود داد؟ که در پاسخ باید گفت، بله؛ اما حتما باید مدیریت دارایی‌ها بهبود یابد. معاون سازمان برنامه و بودجه کشور ادامه داد: نتیجه نگاه کمیته امدادی به بودجه دولت به عنوان صندوق حمایتی، همین وضعیتی است که می‌بینیم؛ لذا از بخشی از فعالان بازار سرمایه می خواهیم ایده‌های خود را برای مولد کردن دارایی‌هایی که عملا کمکی به بهبود وضع بازنشستگان نمی کند، ارائه کنند.

واکنش رئیس کل بانک مرکزی به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران

رئیس کل بانک مرکزی در واکنش به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران از سوی خزانه‌داری آمریکا اعلام کرد: ظاهراً دیگر تیری در ترکش تحریم کنندگان نمانده که کارشان به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران کشیده که صرفاً پلتفرم ثبت معاملات است. به گزارش تجارت از بانک مرکزی، عبدالناصر همتی در پاسخ به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران اظهار داشت: مرکز مبادله که پیش چشم همه است. ساختمانش نشانی دارد، نامش روی تابلوی سردر است و وب‌سایتش هم در دسترس همه است. وی اضافه کرد: اگر اینجا را هم «بانکداری سایه» می‌بینند، ظاهراً دچار توهم آفتاب و سایه شده‌اند. شاید وقتی آدم در روز روشن هم هر سایه‌ای را تهدید می‌بیند، فقط در پادگان احساس امنیت می کند. بر اساس اعلام بانک مرکزی، روز دوشنبه دوم آذرماه، خزانه‌داری آمریکا مرکز مبادله ارز و طلای ایران را به دلیل نقش واسطه در تجارت بین‌المللی و هدایت ارز صادرکنندگان به وارد کنندگان تحریم کرد. خزانه‌داری آمریکا همچنین اعلام کرده است که بانک مرکزی ایران از اوراق منتشرشده توسط این مرکز برای تسهیل تجارت بین‌المللی با روبل روسیه و یوان چین، بدون اتکا به دلار آمریکا، استفاده می کند. عبدالناصر همتی در پاسخ به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران اظهار داشت: مرکز مبادله که پیش چشم همه است. ساختمانش نشانی دارد، نامش روی تابلوی سردر است و وب‌سایتش هم در دسترس همه است.

سهم اوراق قابل معامله از بدهی دولت به ۵۸ درصد رسید

یک مقام مسئول از افزایش سهم بدهی‌های سیال و قابل معامله دولت به ۵۸ درصد خبر داد و اعلام کرد امسال تاکنون ۷۶۴ همت اوراق دولتی منتشر و ۴۲۷ همت از تعهدات گذشته تسویه شده است. به گزارش خبرنگار مهر، بازار بدهی دولت در سال‌های اخیر با افزایش سهم تأمین مالی از طریق اوراق بهادار، توسعه سازوکارهای عرضه و حرکت به سمت مدیریت منسجم‌تر انتشار اوراق همراه بوده است؛ روندی که در کنار افزایش حجم انتشار، ضرورت هماهنگی سیاست‌های پولی و مالی، تقویت نقدشوندگی و افزایش پیش‌بینی‌پذیری بازار را پررنگ‌تر کرده است. سیدعلی خاتمی، معاون مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، در پنل تخصصی «صندوق‌های سرمایه‌گذاری و پایداری تأمین مالی اقتصاد» با محوریت «توسعه بازارها، ابزارها و نهادهای مالی» در چارچوب برنامه‌های هفته بازار سرمایه، با اشاره به تغییر ساختار بدهی دولت گفت: از زمان تشکیل مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی، تبدیل بدهی‌های غیرسیال دولت به بدهی‌های سیال و قابل معامله در دستور کار قرار گرفته است. وی افزود: نسبت بدهی‌های سیال به مجموع بدهی دولت که در سال ۱۴۰۰ حدود ۳۵ درصد بود، بر اساس گزارش سه‌ماهه نخست امسال به ۵۸ درصد رسیده که بیانگر حرکت دولت به سمت تبدیل بدهی‌ها به اوراق بهادار است.

خاتمی با تأکید بر ضرورت هماهنگی سیاست‌گذاران پولی و مالی در زمینه انتشار اوراق و نرخ‌های آن، اظهار کرد: تصمیم‌گیری درباره انتشار اوراق، نرخ سود اسمی و مؤثر و سایر متغیرهای مرتبط باید در چارچوبی مشترک و منضبط انجام شود. در همین راستا، کارگروهی برای راهبری بازار بدهی پیش‌بینی شده تا سیاست‌گذاران پولی و مالی در این زمینه هماهنگ عمل کنند. وی راه‌اندازی سازوکار معامله‌گری اولیه اوراق دولتی را از اقدامات مهم امسال در بازار بدهی دانست.

▪ افزایش سهم اوراق در منابع بودجه عمومی

معاون مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت با اشاره به رشد سهم انتشار اوراق در منابع بودجه اظهار کرد: بررسی روند سال‌های گذشته نشان می‌دهد حجم انتشار اوراق در منابع بودجه عمومی به‌تدریج افزایش یافته است. وی افزود: در قانون بودجه امسال، منابع عمومی ۶ هزار و ۲۰۰ همت پیش‌بینی شده و حدود یک‌هزار و ۳۰ همت نیز برای انتشار اوراق در نظر گرفته شده است که نشان‌دهنده سهم قابل توجه این ابزار در تأمین منابع عمومی است. خاتمی با اشاره به اتکای بیشتر دولت در سال‌های گذشته به اسناد خزانه اسلامی توضیح داد: عمق محدود بازار و ابهام درباره امکان فروش نقدی اوراق از جمله دلایل استفاده بیشتر از این ابزار بود، اما با اقداماتی که از سال ۱۳۹۹ به بعد انجام شد و افزایش اعتماد فعالان بازار به اوراق دولتی، امکان استفاده بیشتر از انتشار نقدی فراهم شد.

▪ پرداخت منظم تعهدات، اعتماد به اوراق دولتی را تقویت کرد

خاتمی با اشاره به اقدامات خزانه‌داری کل کشور در تسویه تعهدات اوراق دولتی گفت: از سال ۱۳۹۵ تلاش شد پرداخت اصل و سود اوراق دولتی با انضباط مشخصی دنبال شود و تعهدات دولت در سررسیدهای تعیین‌شده پرداخت شود. وی افزود: در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ اعتماد کافی به اوراق دولتی وجود نداشت و فعالان بازار احتمال نکول تعهدات را در نظر می گرفتند؛ به همین دلیل حتی در دوره‌هایی که تورم پایین بود، اوراق با بازدهی بالا معامله می‌شد. معاون مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت ادامه داد: پرداخت منظم تعهدات از سوی خزانه‌داری به افزایش اطمینان فعالان بازار پول و سرمایه کمک کرد و نگرانی نسبت به نکول اوراق دولتی در مقایسه با گذشته کاهش یافت.

▪ انتشار ۷۶۴ همت اوراق و تسویه ۴۲۷ همت تعهدات گذشته

خاتمی با تشریح ظرفیت انتشار اوراق دولت در سال جاری گفت: ظرفیت انتشار شامل ارقام پیش‌بینی‌شده در قانون بودجه و حدود ۱۵۰ همت ظرفیت فرابودجه‌ای ناشی از مصوبات مربوط است. وی افزود: تاکنون حدود ۷۶۴ همت اوراق دولتی منتشر شده که بخشی از آن در قالب اسناد خزانه و بخشی دیگر از طریق فروش نقدی بوده است. در همین دوره، دولت حدود ۴۲۷ همت نیز بابت تعهدات اوراق منتشرشده در سال‌های قبل پرداخت کرده است. خاتمی تأکید کرد: در ارزیابی تأمین مالی دولت از بازار بدهی، باید هم منابع حاصل از انتشار اوراق جدید و هم پرداخت‌های مربوط به تسویه تعهدات گذشته را در نظر گرفت. وی مانده اصل اوراق دولت در بازار را حدود ۲ هزار و ۱۰۰ همت اعلام کرد و گفت: تعهدات مربوط به سود اوراق نیز بخش دیگری از بدهی‌های آتی دولت را تشکیل می‌دهد؛ بنابراین باید میان مانده اصل اوراق، تعهدات سود و پرداخت‌های انجام‌شده تفکیک قائل شد.

▪ تدوین برنامه انتشار اوراق برای افزایش پیش‌بینی‌پذیری

معاون مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، اعلام برنامه انتشار اوراق را از مطالبات همیشگی فعالان بازار سرمایه دانست و گفت: نبود برنامه مشخص می‌توانست به بی‌نظمی و افزایش نااطمینانی در بازار منجر شود.

وی افزود: با همکاری سازمان برنامه و بودجه، برنامه انتشار اوراق تدوین شده و اطلاعات آن از طریق خبرنامه مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی در دسترس قرار می گیرد؛ با این حال، این برنامه به شفافیت بیشتری نیاز دارد و باید جزئیات دقیق‌تری درباره سررسید، نوع اوراق و ویژگی‌های انتشار ارائه شود. خاتمی با بیان اینکه بازار بدهی همچنان در مرحله توسعه قرار دارد، بر ضرورت حرکت تدریجی به سمت استانداردهای بین‌المللی تأکید کرد.

▪ حراج اوراق دولتی در چرخه هفتگی انجام می‌شود

خاتمی با تشریح فرایند عرضه اوراق دولتی گفت: اطلاع‌رسانی عرضه اوراق به‌صورت هفتگی انجام می‌شود و روزهای شنبه اطلاعات مربوط به اوراق قابل عرضه در هفته از طریق بانک مرکزی و فرابورس ایران اعلام می‌شود.

وی افزود: فعالان بازار روز یکشنبه درخواست‌های خرید خود را ارائه می کنند و روز دوشنبه خزانه‌داری و مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی با همکاری سازمان برنامه و بودجه، درخواست‌ها را با توجه به نیاز تأمین مالی دولت و نرخ‌های پیشنهادی بررسی می کنند. در صورت پذیرش، عرضه و تخصیص اوراق روز سه‌شنبه انجام می‌شود و اطلاع‌رسانی‌های تکمیلی در ادامه هفته صورت می گیرد. به گفته خاتمی، این فرایند با هدف افزایش شفافیت، انضباط و پیش‌بینی‌پذیری در بازار اوراق دولتی طراحی شده است.

▪ معامله‌گران اولیه به هموارسازی عرضه و تقاضای اوراق کمک می‌کنند

معاون مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، راه‌اندازی نظام معامله‌گری اولیه را یکی از تغییرات مهم در سازوکار عرضه اوراق دانست و گفت: در گذشته دولت به‌صورت مستقیم اوراق خود را به عموم سرمایه‌گذاران عرضه می‌کرد، اما با ورود معامله‌گران اولیه، ساختار عرضه تغییر کرده است.

وی افزود: این سازوکار در بسیاری از کشورهای جهان و حتی کشورهای منطقه مورد استفاده قرار می گیرد و می‌تواند نقدشوندگی اوراق و انضباط مالی دولت را بهبود دهد.

خاتمی توضیح داد: ممکن است دولت در مقطعی اوراقی برای عرضه داشته باشد، اما تقاضای کافی وجود نداشته باشد یا در شرایطی تقاضا برای خرید اوراق افزایش یابد، در حالی که دولت عرضه جدیدی نداشته باشد. معامله‌گران اولیه با فعالیت مستمر و برنامه‌ریزی می‌توانند نقش واسط میان عرضه و تقاضا را ایفا کرده و از بروز شوک‌های مقطعی جلوگیری کنند.

وی با اشاره به نقش بانک‌ها در نظام معامله‌گری اولیه سایر کشورها گفت: با توجه به نوپا بودن این سازوکار در بازار بدهی ایران، علاوه بر بانک‌ها، از ظرفیت شرکت‌های تأمین سرمایه و صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت نیز استفاده شده است. خاتمی امتیازات در نظر گرفته‌شده برای معامله‌گران اولیه را شامل عنوان و اعتبار این گروه، استفاده از منابع مازاد خزانه‌داری، تسهیلات مرتبط با خرید اوراق و تخفیف کارمزد معاملات ثانویه عنوان کرد و افزود: بخشی از این ظرفیت‌ها هنوز عملیاتی نشده و فعال‌سازی آن‌ها به همکاری نهادهای ناظر و دستگاه‌های مرتبط نیاز دارد. وی افزایش ظرفیت صندوق‌های درآمد ثابت، به‌ویژه صندوق‌های بازار پول، را نیز در توسعه این سازوکار مؤثر دانست.

▪ معامله‌گران اولیه ۲۸۱ همت از تأمین مالی نقدی دولت را برعهده داشتند

خاتمی با اشاره به عملکرد معامله‌گران اولیه گفت: از حدود ۴۶۴ همت تأمین مالی نقدی دولت در سال جاری، ۲۸۱ همت از طریق معامله‌گران اولیه انجام شده است.

وی این روند را گامی در جهت تغییر روش‌های سنتی تعیین نرخ اوراق دانست و افزود: در سال‌های گذشته نرخ‌گذاری اوراق دولتی در برخی مقاطع دستوری یا غیرشفاف بود، اما رویکرد جدید حرکت به سمت تعیین نرخ بر اساس عرضه و تقاضای بازار است.

▪ توسعه بازارگردانی و ابزارهای متنوع بدهی در دستور کار است

معاون مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، اصلاح ساختار برنامه انتشار، توسعه بازارگردانی اوراق، استفاده از ظرفیت معامله‌گران اولیه و متمرکزسازی فرایندهای انتشار در خزانه‌داری را از برنامه‌های پیش‌رو عنوان کرد.

وی افزود: انتشار اوراق با نرخ سود متغیر، طراحی ابزارهای متناسب با شاخص تورم و استفاده از ظرفیت اوراق استریپس نیز در حال بررسی است.

سناریو جدید سکاندار پول برای مهار تورم و ثبات اقتصادی

متولیان بانک مرکزی برنامه خود برای تغییر رویکرد سیاست‌گذاری پولی به سمت کنترل انتظارات، اصلاح ناترازی بانک‌ها، انضباط بودجه‌ای و تعمیق بازارهای مالی را تشریح کرده‌اند؛ برنامه‌ای که به نوعی سناریونویسی در سیاست‌گذاری است و طبق این رویکرد قرار است در شرایط نا اطمینانی‌های داخلی و خارجی، پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد و امکان برنامه‌ریزی برای تولید و سرمایه‌گذاری را تقویت کند. به گزارش ایسنا، مجموعه اظهارات اخیر رئیس کل بانک مرکزی و معاون سیاست‌گذاری پولی این بانک، تصویری از جهت‌گیری سیاست‌گذار پولی برای مواجهه با چالش‌های اقتصاد ایران ارائه می‌دهد؛ رویکردی که در آن مهار تورم دیگر صرفا به کنترل نقدینگی و تنظیم نرخ سود محدود نیست، بلکه هماهنگی میان سیاست‌های پولی، مالی و ارزی، اصلاح ساختار نظام بانکی، مدیریت انتظارات و بهبود سازوکار تأمین مالی نیز به عنوان اجزای ضروری ثبات اقتصادی مورد توجه قرار گرفته‌اند.

از مجموع دیدگاه‌های رئیس کل بانک مرکزی و معاون سیاستگذاری این بانک می‌توان دریافت که بانک مرکزی برای دوره پیش رو، ثبات اقتصادی را نه یک هدف مقطعی بلکه نتیجه مجموعه‌ای از اصلاحات و هماهنگی‌های نهادی می‌داند، به‌ویژه در شرایطی که اقتصاد ایران با فشارهای خارجی، محدودیت‌های تجاری و ارزی، نا اطمینانی نسبت به آینده و مشکلات ساختاری در نظام تامین مالی مواجه است.

▪ مهار تورم؛ فراتر از کنترل نقدینگی

یکی از محورهای اصلی این رویکرد توجه به ارتباط میان متغیرهای مختلف اقتصاد کلان است. در واقع سیاست‌گذار پولی به این جمع بندی رسیده که کنترل تورم بدون توجه به وضعیت بودجه دولت، ناترازی بانک‌ها و تحولات بازار ارز نمی تواند به ثباتی پایدار منجر شود.

وحید ماجد، معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی، در تشریح این موضوع بر ضرورت کنترل رشد نقدینگی و اعتبارات، تنظیم نرخ سود، اصلاح ناترازی بانک‌ها، مدیریت انتظارات، انضباط بودجه‌ای دولت و مدیریت پایدار بدهی‌های عمومی تأکید کرده است. از نگاه او کاهش نااطمینانی ارزی و رفع محدودیت‌های انرژی نیز در کنار اصلاحات ساختاری تولید از پیش شرط‌های دستیابی به ثبات پایدار اقتصادی هستند. این اظهارات نشان می‌دهد که سیاست‌گذار پولی قصد دارد در کنار ابزارهای متعارف پولی، عوامل ایجادکننده فشار تورمی را نیز هدف قرار دهد. به بیان دیگر اگر کسری بودجه دولت از مسیرهای تورم زا تامین شود یا ناترازی بانک‌ها به خلق نقدینگی و افزایش بدهی به بانک مرکزی منجر شود، کنترل پولی به تنهایی نمی‌تواند مانع بازگشت فشارهای تورمی شود.

در همین چارچوب، انضباط مالی دولت و تعیین منابع پایدار برای بازپرداخت بدهی‌ها از موضوعاتی است که عبدالناصر همتی نیز بر آن تاکید کرده است. رئیس کل بانک مرکزی معتقد است زمانی که نیازهای بودجه‌ای دولت، جهت سیاست پولی را تعیین کند، مهار پایدار تورم دشوارتر خواهد شد. بنابراین، انتشار اوراق دولتی باید با تقویم مشخص، متناسب با ظرفیت جذب بازار و همراه با تعیین منابع بازپرداخت انجام شود.

▪ ثبات ارزی و مدیریت انتظارات؛ حلقه مهم سیاست‌گذاری

بخش دیگری از برنامه ترسیم شده برای ثبات اقتصادی به مدیریت انتظارات و کاهش نااطمینانی‌های ارزی مربوط می‌شود. در شرایطی که اقتصاد ایران با وضعیت نه جنگ و نه صلح و فشارهای بیرونی مواجه است، فعالان اقتصادی برای تصمیم‌گیری درباره تولید، واردات، صادرات و سرمایه گذاری با دشواری‌های بیشتری روبرو هستند.

به گفته همتی، برخی بنگاه‌ها در تامین مواد اولیه یا صادرات با مشکل مواجه هستند و برخی دیگر کاهش تقاضا و فروش را تجربه می کنند. از این منظر، روشن بودن جهت سیاست‌های پولی و ارزی و ثبات قواعد داخلی می تواند امکان برنامه ریزی را برای بنگاه‌ها فراهم کند.

در این میان ماجد نیز روی نقش انتظارات در اثرگذاری سیاست‌های اقتصادی دست گذاشته است. از دیدگاه او، تصمیم خانوارها و بنگاه‌ها فقط بر اساس شرایط فعلی اتخاذ نمی‌شود، بلکه ارزیابی آنها از آینده، میزان نااطمینانی و اعتبار سیاست‌گذار بر رفتار اقتصادی اثر می‌گذارد.

▪ اصلاح نظام بانکی و هدایت اعتبار به سمت تولید

سلامت شبکه بانکی و اصلاح ناترازی‌ها نیز در این چارچوب جایگاه ویژه‌ای دارد. چراکه مشکلات ترازنامه‌ای بانک‌ها، محدودیت‌های نقدینگی و کمبود سرمایه می‌تواند توان تسهیلات‌دهی شبکه بانکی را کاهش دهد و در نهایت هزینه تامین مالی و محدودیت‌های تولید را افزایش دهد. به همین دلیل اصلاح ناترازی بانک‌ها و تأمین مالی هدفمند بنگاه‌های اقتصادی، به خصوص فعالان زنجیره‌های حیاتی تولید و عرضه کالا و خدمات از محورهای مورد تاکید معاون سیاستگذاری پولی است.

در کنار این موضوع، رئیس کل بانک مرکزی بر ضرورت بازتعریف رابطه بازار پول و سرمایه تاکید کرده و این دو بازار را نه رقیب یکدیگر، بلکه اجزای مکمل نظام مالی کشور دانسته است. بر اساس این نگاه، بانک‌ها باید نقش مؤثرتری در تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌ها داشته باشند و بازار سرمایه نیز سهم بیشتری از تأمین مالی بلندمدت پروژه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مولد را بر عهده بگیرد.

توسعه بازار بدهی، انتشار اوراق، تأمین مالی پروژه‌ها و استفاده از ابزارهایی مانند اوراق گام برای تأمین مالی زنجیره‌ای از جمله ظرفیت‌هایی است که همتی برای تقویت این تقسیم کار برشمرده است.

▪ از سیاست‌گذاری تا اجرا؛ آزمون اصلی ثبات اقتصادی

با وجود این، آنچه از اظهارات دو مقام بانک مرکزی برمی‌آید، بیش از آنکه ارائه یک بسته اجرایی زمان‌بندی شده و دارای اهداف کمی باشد، ترسیم چارچوب و اولویت‌های سیاست‌گذاری در دوره پیش رو است. در این اظهارات، بر ضرورت اصلاح ناترازی بانک‌ها، کنترل رشد نقدینگی، انضباط بودجه‌ای، مدیریت انتظارات و کاهش نااطمینانی ارزی تأکید شده، اما جزئیات زمان‌بندی و میزان پیشرفت هر یک از این اصلاحات به‌طور مشخص ارائه نشده است. نکته مهم دیگر، تاکید بر سناریونویسی در سیاست‌گذاری است. معاون بانک مرکزی معتقد است اقتصاد می‌تواند تحت تأثیر مسیرهای متفاوتی قرار گیرد و سیاست‌گذار باید برای شرایط مختلف آمادگی داشته باشد. به این معنا که تداوم وضعیت فعلی بدون اصلاحات ساختاری یا تشدید تنش‌ها می‌تواند هزینه تولید را افزایش دهد و فشار بیشتری بر فعالیت‌های اقتصادی وارد کند.

در نهایت، تحقق این برنامه به هماهنگی فراتر از بانک مرکزی نیاز دارد. همانگونه که رئیس کل بانک مرکزی، بر همکاری منظم بانک مرکزی، سازمان بورس، وزارت اقتصاد و شبکه بانکی تأکید کرده و معتقد است تبادل اطلاعات و بررسی آثار تصمیمات پیش از اجرا می‌تواند به هماهنگی بیشتر در انتشار اوراق، مدیریت نقدینگی و توسعه ابزارهای مالی منجر شود.

سرمقاله

چالش های حقوقی دنیای جدید

ادامه از صفحه یک

اگر ثروت ناشی از این بهره‌وری عظیم، تنها در جیب چند شرکت چندملیتی و صاحبان اصلی فناوری باقی بماند، ما شاهد شکافی میان طبقات خواهیم بود که تاریخ بشری نظیرش را ندیده است. این «بیکاری ساختاری» تنها به معنای خالی شدن صندلی‌های کار نیست؛ این یعنی از دست رفتن قدرت خرید، نابودی پیوندهای اجتماعی و در نهایت، انفجار ناآرامی‌های سیاسی که نظم‌های موجود را به لرزه خواهد انداخت.

در مواجهه با این چالش، ما نیازی به بازنویسی ساده قوانین نداریم، بلکه به یک «حقوق نوظهور» و سخت‌گیرانه نیاز داریم. ما نمی‌توانیم هوش مصنوعی را به جای انسان به بند بکشیم، اما می‌توانیم «مسئولیت مطلق» را به عنوان یک قانون صلب، بر دوش سازندگان و بهره‌برداران این فناوری قرار دهیم. پیشنهاد من این است که نظام ضمانت اجرا از این سه رکن عبور کند: نخست، پذیرش مسئولیت مستقیم شرکت‌ها در قبال هرگونه آسیب، فارغ از میزان پیش‌بینی‌پذیری الگوریتم؛ دوم، ایجاد یک «صندوق جهانی جبران خسارت» که بخشی از سود حاصل از این تکنولوژی، صرف حمایت از قربانیان بیکاری ساختاری و آسیب‌های تکنولوژیک شود؛ و سوم، تعریف یک «شخصیت حقوقی مصنوعی» و محدود، که اجازه دهد دارایی‌های شرکت‌های مسئول، در صورت بروز خطا، بلافاصله برای جبران خسارت قربانیان در دسترس قرار گیرد.

خبر

معاون بورس کالا اعلام کرد:
ظرفیت ۲۵۰۰ همتی معاملات اعتباری بورس کالا برای تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی

معاون پایاپای و خزانه‌داری بورس کالای ایران گفت: با پیش‌بینی ارزش بیش از ۵ هزار همتی معاملات بورس کالای ایران تا پایان سال و سهم حدود ۵۰ درصدی تسویه اعتباری از کل معاملات، ظرفیت حداقل ۲ هزار و ۵۰۰ همت در این بخش در نظر گرفته شده است.

به گزارش تجارت از بورس کالا، محمد نوروزپور در پنل «تأمین مالی زنجیره ارزش از طریق بورس کالای ایران» که پیش از ظهر امروز سه‌شنبه ۳ آذر در بورس کالا برگزار شد، اظهار داشت: این ظرفیت در کنار توسعه ابزارهای نوین تأمین مالی، می‌تواند به تقویت سرمایه در گردش بنگاه‌ها، کاهش اتکای تولید به تسهیلات بانکی و توسعه تأمین مالی زنجیره ارزش اقتصاد کمک ویژه ای کند.

وی با اشاره به دو رویکرد تأمین مالی ریال‌محور و کالامحور در این بورس گفت: در بخش تأمین مالی کالامحور، گواهی سپرده کالایی یکی از ابزارهای اصلی محسوب می‌شود که سال‌هاست برای محصولات مختلف مورد استفاده قرار می گیرد و اخیراً نیز دو ابزار جدید شامل اوراق سلف استاندارد مبتنی بر گواهی سپرده کالایی و اوراق سلف استاندارد مولدسازی در دستور کار این بورس قرار گرفته است.

وی با اشاره به ویژگی اوراق سلف استاندارد مبتنی بر گواهی سپرده کالایی اظهار کرد: این اوراق از جمله ابزارهایی است که در سررسید به تحویل منجر می‌شود و خریدار می‌تواند به جای دریافت وجه نقد، گواهی سپرده کالایی دریافت کند. این ویژگی، تفاوت مهمی با اوراق سلف استاندارد دارای اختیار تبعی دارد و امکان پیوند مستقیم ابزار تأمین مالی با دارایی پایه را فراهم می کند.

نوروزپور افزود: با توجه به مذاکرات انجام‌شده با برخی عرضه کنندگان، امیدواریم در آینده نزدیک شاهد عرضه این اوراق در بورس کالا باشیم تا خریداران و فروشندگان با اطمینان بیشتری از این ابزار برای تامین مالی استفاده کنند. همچنین فروشنده این امکان را خواهد داشت که در صورت نیاز، گواهی سپرده کالایی را از بازار تهیه و تعهد خود را در سررسید ایفا کند.

معاون پایاپای و خزانه‌داری بورس کالای ایران در ادامه به اوراق سلف استاندارد مولدسازی اشاره کرد و گفت: این ابزار می‌تواند در زنجیره ارزش محصولاتی مانند مس و طلا کاربرد داشته باشد. برای مثال، تولیدکننده مصنوعات طلا می‌تواند گواهی سپرده شمش طلا را از بازار خریداری کند و در مقابل، در سررسید با تحویل گواهی سپرده و پرداخت سود کالایی، تعهد خود را نسبت به سرمایه‌گذاران ایفا کند. نوروزپور با بیان اینکه بخش عمده تسویه اعتباری معاملات از طریق اعتبار اسنادی انجام می‌شود، افزود: اوراق گام، برات الکترونیک و ضمانت‌نامه بانکی نیز از دیگر ابزارهای مورد استفاده هستند. در همین راستا، طی دو تا سه سال اخیر ارتباط سیستمی بورس کالا با شبکه بانکی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی توسعه یافته و زمینه برای اجرای مؤثرتر تسویه اعتباری در داخل اتاق پایاپای فراهم شده است. وی همچنین از پیگیری توسعه اعتبار اسنادی الکترونیک خبر داد و گفت: هدف این است که تمام مراحل، از صدور اعتبار اسنادی و تنظیم قرارداد و در ادامه فرآیند تحویل، به‌صورت الکترونیکی و یکپارچه انجام شود. برقراری این ارتباطات می‌تواند به رعایت بهداشت اعتباری، اطمینان از جابه‌جایی واقعی کالا و انطباق اعتبار با قراردادهای معاملاتی کمک کند.

نوروزپور پوشش فاصله میان تقاضای سرمایه در گردش بنگاه‌ها و محدودیت تسهیلات‌دهی بانک‌ها، امکان تولید و فروش پیش از پرداخت هزینه مواد اولیه، شفافیت و سرعت تأمین مالی و همچنین امکان انتخاب بازدهی ریالی یا کالایی متناسب با نیاز سرمایه‌گذار را از مهم‌ترین مزایای ابزارهای نوین تأمین مالی در بورس کالا برشمرد و با اشاره به ریسک‌های ابزارهای تأمین مالی، ریسک ایفای تعهدات در اوراق گام، برات، اعتبار اسنادی و اوراق خرید دین کالایی، ریسک ایفای تعهدات در اوراق سلف استاندارد کوتاه‌مدت مبتنی بر گواهی سپرده و ریسک نقدشوندگی دارایی را از جمله ریسک‌ها در این حوزه عنوان کرد که همگی این ریسک‌ها از سوی بورس کالا شناسایی شده و راهکارهای مناسب جهت مدیریت آنها طراحی شده و با راه‌اندازی معاملات بکار گرفته خواهد شد.